

NIEUWSBRIEF 33

Vrienden van Park Darwin

Mail: info@vriendenvanparkdarwin.nl; Web: www.vriendenvanparkdarwin.nl

Facebook: [@vriendenvanparkdarwin](https://www.facebook.com/vriendenvanparkdarwin); Instagram: [bloementuin_van-darwin](https://www.instagram.com/bloementuin_van-darwin)

Maart 2024

Woord vooraf

De eerste maanden van het jaar waren zacht, nat en grijs. Ondertussen werd de tuin gemaaid en opgeruimd en wordt nu snel weer groen. Deze nieuwsbrief laat het allemaal zien in woord en beeld.

Sonja schrijft over het enthousiasme waarmee de vrijwilligers in het nieuwe tuinjaar van start gingen en over de gezellige jaarvergadering en zij heeft – voor de verandering – goed nieuws over het tuinhuis.

Marije vertelt over een klein maar opvallend insect dat ondanks zijn vriendelijke naam en voorkomen in de tuin vele slachtoffers maakt – maar ons daarbij mooi een handje helpt. En Marije zocht weer een tuingedicht uit.

Jan sprak met een bijzondere vrijwilliger die niet tuiniert maar op allerlei andere manieren in tuin en tuinhuis zijn krachten inzet.

Anna schrijft over de illustere naamgever van de Bloementuin, Charles Darwin.

Tenslotte van Jeroen Determan een mooie fotoserie van de tuin in het vroege voorjaar.

Tuinwerkdagen

Op de volgende dagen en tijden wordt er door vrijwilligers in de tuin gewerkt, altijd onder leiding van een tuincoördinator:

- maandag 09.00-12.30u
- woensdag 09.00-12.30u
- 1e en 3e zaterdag van de maand van 13.00-16.00u.

Meld je ook aan als vrijwilliger, we kunnen je hulp goed gebruiken.

Gereedschap is aanwezig, je kunt zo aan de slag!

Openingstijden tuin

Vanaf 1 maart is de tuin elke dag open van 09.00-17.00 uur; vanaf 1 april van 09.00-19.00 uur.

Agenda 2024

Minituincursussen voor Vrienden

- 6 april: Tuinieren in het voorjaar
- 4 mei: Tuinieren in de lente
- 6 juli: Tuinieren in de zomer
- 21 sept: Tuinieren in de herfst (Beperkt aantal deelnemers, aanmelding verplicht, informatie volgt t.z.t.)

Publieksevenementen

- 9 juni: Open Dag
- 22 sept: Boekettendag

Vereniging Vrienden van Park Darwin

Je kunt op verschillende manieren Vriend zijn van de vereniging:

- Als **Lid** betaal je €10 per jaar en kun je meepraten en meebeslissen op de ledenvergaderingen.
- Als **Vrijwilliger** werk je één of meer dagdelen per maand mee in de tuin of je zet je op andere wijze in voor de vereniging.
- Als **Donateur** steun je de vereniging met een jaarlijkse, vrijwillige financiële bijdrage.
- Als **Belangstellende** ontvang je alleen de nieuwsbrief.

— Alle Vrienden ontvangen de nieuwsbrief —

Bankrekening: NL93 SNSB 0935 4092 54 t.n.v.

Vereniging Vrienden van Park Darwin, Amsterdam

Colofon

Aan dit nummer werkten mee: Jeroen Determan, Jan Dijk, Joke Jansen Schoonhoven, Rita van Leeuwen, Marije Maitland, Anna Tomson, Sonja Vetter. Met dank voor de foto's van vrijwilligers.

Redactie: anna@vriendenvanparkdarwin.nl

Woord van de voorzitter

door Sonja Vetter

We zijn weer begonnen. En hoe! Op zaterdag 3 februari stond het bestuur paraat met een lunch voor alle vrijwilligers, die klonk als een klok. En velen maakten van deze gelegenheid gebruik om de banden met elkaar aan te halen, maar ook om de handen uit de mouwen te steken. De maand februari werd volop besteed aan het opruimen van de dorre stengels van de uitgebloeide planten: Chris, Flip en Jos zijn onze bosmaaiermaaiers. Vervolgens zijn we op nog grotere schaal dan vorig jaar de stengels gaan verhakselen. Jos huurt nu een professioneel apparaat en de opbrengst wordt meteen als voeding onder de hagen gelegd. Een mooie natuurlijke manier. Eind februari zien we al onze inspanningen met bollen gehonoreerd: overal steken ze de kop op.

Educatie is een speerpunt van ons handelen en dus komen er dit jaar verschillende cursussen voor vrijwilligers met Maartje en nu ook Lizette als docenten. Ook bezoekers kunnen hun plantenkennis verdiepen: ga te rade op onze website bij de plantendatabase. Hier staan beschrijvingen van de planten van onze tuin die door Marije gestaag worden aangevuld. De beschrijvingen worden door Jules op de website gezet en zijn ook in de tuin via QR-bordjes bij de betreffende planten, door Bea neergezet, te raadplegen. Een zee van kennis.

Op 26 maart werd de algemene ledenvergadering gehouden: het quorum was aanwezig en wat volgde was een geanimeerde vergadering. Veel meer leden waren aanwezig om mee te praten over wat het bestuur aan voorstellen deed. Anna en Jan werden bij acclamatie opnieuw benoemd, de leden dechargeerden op voordracht van de kascommissie het bestuur en vooral de penningmeester waarmee de jaarrekening werd geaccordeerd. Het verslag wordt, zoals gebruikelijk, door Jan gemaakt. De kascommissie zal ook volgend jaar in deze samenstelling de boeken controleren.

Mooi nieuws is dat er heel wat nieuwe vrijwilligers zich als tuinier hebben gemeld: zo hebben we een groot reservoir waaruit geput kan worden. Goed nieuws is ook dat het probleem over het eigenaarschap van het tuinhuis door ambtenaren van het stadsdeel weer vlot getrokken is en dat we binnen afzienbare tijd een gebruikersovereenkomst tegemoet kunnen zien.

Het belangrijkste voor iedereen: kom naar de tuin en geniet. De magnolia is inmiddels uitgebloeid, maar o wat was hij prachtig. De bloesems zijn alweer geplukt voor de onvolprezen siroop. Hou de Open Dag van zondag 9 juni in de gaten.

Ieder jaar maakt Sonja de exquise Darwin-siroop van de magnolia. Foto's mogen maar het recept blijft geheim....

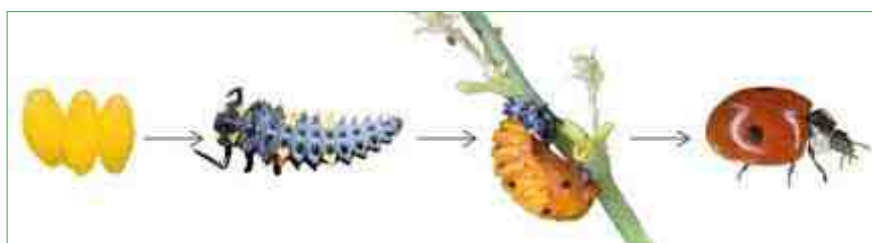
Lieveheersbeestjes

door Marije Maitland

Zodra het Lieveheersbeestje met zijn rode dekschilden met zwarte stippen verschijnt, gaat het de goede kant op: de dagen worden langer en warmer en alles staat te popelen om te gaan bloeien. Vroeger vingen we ze om het aantal stippen te tellen en te bepalen hoe oud ze waren. Maar het is een fabeltje dat die stoppen ook maar iets met hun leeftijd te maken heeft. De meeste worden niet veel ouder dan 1 jaar. De kleur en de vlekken op de dekschilden spelen wel een rol bij het op naam brengen van de verschillende soorten. Bij ons is het Zevenstippelige lieveheersbeestje een veelvoorkomende soort.

Ondanks hun schattige uiterlijk, zijn het echte roofdieren en zelfs kannibalen. De kevers en larven eten vooral bladluizen. Wetenschappers schatten in, dat een lieveheersbeestje tijdens zijn leven wel 5000 bladluizen op kan. Zet ze dus vooral op je rozen, dat scheelt een boel spuiten met zeepsop en spiritus. In de herfst, als er minder voedsel te vinden is, eten ze elkaar op, en larven die als eerste uit het ei zijn gekropen, maken nabijgelegen eitjes soldaat. Gelukkig zijn er genoeg, want de vrouwtjes kunnen wel 50 eitjes per dag leggen die na 4 tot 10 dagen uitkomen.

Van links naar rechts: eitjes, larve, verpoppende larve, imago (volwassen insect)

Mieren zijn voor de meeste larven en volwassen lieveheersbeestjes geduchte vijanden. De mieren zijn immers verzot op de suikeruitscheiding van bladluizen en vallen daarom de lieveheersbeestjes aan. Maar die hebben er wat op gevonden. Als een lieveheersbeestje wordt aangevallen, produceert het een gele vloeistof met een akelig geurtje en een bittere smaak. 'Niet lekker'. En ook vogels proeven dit 'bloed' en laten het beestje snel vallen.

Over de naam van dit diertje doen verschillende verhalen de ronde. Het lieveheersbeestje zou door de heilige maagd Maria gestuurd zijn om gewassen van tuinders te beschermen. Vandaar de naam Lievevrouwebeestje, en Mariabeestje in Nederlandse dialecten, het Duitse Marienkäfer en het Engelse Lady bug. Volgens een ander verhaal, stuurde Onze-Lieve-Heer het lieveheersbeestje naar de aarde om een onschuldige terdoodveroordeelde te redden. Het kevertje kroop op de nek van de gevangene. Toen de beul met de bijl klaarstond om de man te onthoofden, vroeg de gevangene de beul te wachten tot het kevertje weg was, anders zou immers ook het lieveheersbeestje gedood worden. Niemand geloofde toen nog in de schuld van de veroordeelde man, en hij ging vrijuit.

In de late herfst zoeken de kevertjes, na zich flink vol te hebben gevretten, in groten getale een schuilplaats om de winter door te komen. In het vroege voorjaar worden ze bij oplopende temperaturen weer actief en begint hun levenscyclus opnieuw.

Vrijwilliger aan het woord: Flip Bethe

opgetekend door Jan Dijk

“Ik kom uit een familie van technici. Grootvader (niet gekend) deed de TH in Delft. Zelf doorliep ik de HTS, weg- en waterbouw, vooral dat eerste. Ing. Bethe dus. Ik had een eigen ingenieursbureau. Begon met de technische voorbereiding van o.a. kademuren en daarna de sloop van o.a. het WG en het GEB-hoofdkantoor aan de Tesselschadestraat. Zo kwam ik in de grotere wegenbouwprojecten terecht als projectmanager; bij de voorbereiding en aanleg van o.a. de infrastructuur rondom de Amsterdam Arena en het AMC, een stuk NZ-lijn in Amsterdam Noord, maar ook bij de aanleg van de nieuwe verbinding naar IJburg bij de Maxis. En bouwrijp maken van terreinen, van het Julianapark bijvoorbeeld, bij het Amstelstation.

Ik ben opgegroeid in de Rivierenbuurt en 40 jaar getrouwd (we kennen elkaar 50 jaar). Onze twee kinderen wonen niet ver weg. Ik ben niet iemand om onkruid uit de tuin te pulken; gewoon schoffelen is meer mijn ding. Hoe al die planten heten hoef ik niet te weten. Wat jullie daar doen, daar heb ik diep respect voor. Ik ben meer een sfeerproever en geniet van de tuin als geheel. Maar ook van wat zoal fladdert, zoals roofvogels, zo'n buizerd bijvoorbeeld. En van een mooie grote brug waar dan ook: knap stukje werk hoe ze die op zijn plek krijgen!

Via buurman Jos Brouwer kwam ik bij de tuin. Ik doe de klussen aan palen en gaas en wat timmerwerk. Laatst schepte ik de in de kooi gestorte compost over in kruiwagens, jullie verspreidden dat over de tuin. Ik heb een eigen bosmaaier, samen met (gemeentelijk tuinman) Chris Barendse doe ik de grote snoei in het voorjaar.

Een tweede huis hebben we in Holten, Overijssel. Daar hoort een stukje bos bij met 90 diverse bomen, inlandse, maar bijvoorbeeld ook een Amerikaanse eik. Veel snoeien en zagen! Tijdens wandelingen in die omgeving met mijn vrouw en de hond speur ik af en toe naar reeën.

Nee, met excursies van jullie was ik nooit mee. Mij veel te inhoudelijk. Wel geniet ik van reizen naar Frankrijk en Italië met steden als Siena en Lucca, waar mijn zoon met zijn gezin tijdelijk vlakbij woont en klust. We roeien 2 keer per week in de Amstel. Al tientallen jaren. Heerlijk! Ben verder amateurloodgieter, en zo nodig doe ik ook nog electra. Ja, ik werk graag met mijn handen, en dus ook voor de club.”

Rondeel

Het jaar heeft zijn jas niet meer aan
van regen en vrieswind en kou,
en is in het luchtigste blauw
vanochtend naar buiten gegaan.

De vogeltjes fluiten en slaan,
ze hebben een boodschap voor jou:
het jaar heeft zijn jas niet meer aan!

En zeg eens, hoe vind je dat staan:
fontein met sluiers van dauw
en beekjes met zilveren mouw?
't Heeft alles wat nieuws aangedaan:
het jaar heeft zijn jas niet meer aan.

Willem Wilmink (1926-2003)
naar Charles d'Orléans
"Le temps a laissé son manteau"

Start van tuinjaar 2024

Ter ere van de start van het tuinjaar serveerde het bestuur begin februari een lunch voor vrijwilligers. Velen kwamen er op af. Sonja opende de lunch met een speech waarin ze de tuiniers prees voor hun inzet en trouw – sommigen zijn al vanaf het begin in 2017 actief als tuinier. De tuin laat zien dat we elk jaar meer leren en met elkaar steeds beter worden. De inzet van de vrijwilligers bleek ook na de lunch toen velen bleven om de omgemaaide stengels bijeen te harken in grote hopen, klaar voor de hakselaar.

Darwin Day

door Anna Tomson

Mijn tuinkalender meldde op 12 februari dat het die dag *Darwin Day* was. Een goede aanleiding om in de nieuwsbrief eens aandacht te besteden aan de beroemde naamgever van onze Bloementuin.

Op *Darwin Day* wordt herdacht dat Charles Darwin op 12 februari 1809 werd geboren. Als gesjeesde student en biologisch autodidact belandde hij in 1831 op zeilschip de *Beagle* voor een wetenschappelijke wereldreis. Onderweg onderzocht en verzamelde Darwin overal planten, dieren en fossielen en hij kwam vijf jaar later met een vracht aan materiaal thuis. Daar dacht hij er lang over na hoe hij de vele raadselachtige waarnemingen kon verklaren en raadpleegde wereldwijd talloze collega-onderzoekers. Het mondde tenslotte uit in de publicatie in 1859 van Darwins evolutietheorie in '*On the Origin of Species*'.

Dit boek deed de negentiende-eeuwse Westerse wereld op zijn grondvesten schudden. Darwins betoog dat alle soorten op aarde het gevolg zijn van een ongerichte, langzame evolutie vanuit een gemeenschappelijk voorouder-organisme stond haaks op de Christelijke scheppingsleer. Toch vond zijn theorie ook meteen veel aanhangers omdat Darwin zijn theorie slim onderbouwde met huis-, tuin- en keukenvoorbeelden die iedereen kende. Zoals honden en kippen, die al eeuwen geselecteerd werden op gewenste eigenschappen waarmee binnen een paar generaties nieuwe rassen gefokt konden worden. Dit noemde Darwin *artificial selection*, kunstmatige selectie door de mens. Darwin legt in zijn boek uit dat in de natuur ook selectie optreedt, maar door een traag, doelloos proces: *natural selection*. Hij gebruikte als voorbeeld de verwante soorten vinken op de Galápagoseilanden die per eiland een andere snavelvorm hadden. De vinkensoorten stamden volgens Darwin af van één voorouderpopulatie die gesplitst was geraakt over de verschillende eilanden. Daarna was op elk eiland een snavelvorm ontstaan die was afgestemd op het soort voedsel op dat eiland. Darwin redeneerde dat de snavelvorm, die toevallig het beste bleek te passen in de nieuwe omgeving en de meeste overlevingskans bood, bij seksuele voortplanting het vaakst aan de volgende generatie werd doorgegeven. Zo evolueerden door voortdurende natuurlijke selectie de *Darwinvinken* langzaam in aparte soorten met hoog-gespecialiseerde snavels.

Enkele soorten Darwinvinken

Na de tocht met de *Beagle* bleef Darwin het liefste thuis. Naast zijn denk- en schrijfwerk deed hij veel onderzoek aan de planten in zijn tuin. Hij onderzocht op originele wijze de relatie tussen bloemen en insecten, seksuele voortplanting en bevruchting, bewegingen van planten etc. Een mooi boek hierover is '*Botanische revolutie, de plantenleer van Charles Darwin*' van Norbert Peeters. Aanrader!

Darwin op 31-jarige leeftijd, geschilderd door George Richmond in 1840

Het vroege voorjaar in de Bloementuin van Darwin

in 2020 in foto's vastgelegd door Jeroen Determan

23 maart

6 april

16 april

21 april

18 mei

